

Vapaj.

(Istarski guzlar.)

Ob drugi obletnici narodnega ujedinjenja.

Zmerno.

Uglasbil Ferdo Juvaneć.

1. O - vam' o - va - mo pre - ko pla - ni - na do - dji - te, bra - čo,
2. O - vam' o - va - mo na kr - va - va br - da Go - ri - ca zo - ve

do - ne - ste spas. Maj - ke je Sla - ve još dje - do - vi - na,
ju - nač - ki rod. Slo - bo - du tra - ži iz jar - ma tvr - da,

do - kud uz So - ču spu - šta se Kras. spu - šta se Kras.
o - va - mo hi - tro u - pra - vi - te hod. pra - vi - te hod.

Celotno besedilo te pesmi (9 kitic) smo priobčili na 249. strani lanskega letnika. Danes prijavljamo njen značilni napev, ki se naj razlega po vsej naši zemlji kot klic naše skupne narodne bolečine, kot visoka pesem našega neomajnega upanja, da junaška sreča bodočnosti združi v Jugoslaviji nas vse, ki smo sestre in bratje po krvi, jeziku in mišljenju! Naši zaslužnjeni rojaki na ugrabljenem ozemlju nam neprestano ponavljajo krepke besede istarskega guzlarja: „Slobodna braća naša su nada — donijet slobodu njihov će mar.“ — Bratje in sestre, čujmo ta klic in se pripravljamo na rešitev svojih nesrečnih rojakov!

Iskrice.

I.

(Po Bürgerju.)

Če jezik te strupen grdi,
tedaj tolaži mi tako se:
Najslabše sadje tako ni,
ki ga objedajo mi ose!

II.

O, ne obljublaj mi nikar,
če veš, da spolnil mi ne boš,
najžalostnejša to je stvar,
če kdo ostane — figamož!

III.

(Po Lenauu.)

Kaj sreča tvoja je, srcé?
Le hip, ki komaj se rodi,
za vedno spet se potopi
v brezdanje večnosti morjé.

IV.

V Boga zaupaj, vedi: Bog
pomagal ti bo iz nadlog!

V.

Boljša ko cekinov pest
mirna je in dobra vest.

VI.

Več kot srebro in zlató
vredno zdravo je teló!

VII.

Kdor ni lenuh
ima svoj kruh.

VIII.

Vsaka dobra stvar
od Boga je dar.

IX.

Jezik jih ubije več
nego li na vojni meč.

X.

Lepi mesec maj
zemeljski je raj.

XI.

Vinarju dokladaj vinar,
kmalu boš imel goldinar.

XII.

Kogar muči glad,
sok bi jedel rad;
če pa človek lačen ni,
še meso mu ne diši.

XIII.

Svete vere luč
do nebes je ključ.

XIV.

Zapomni si, otrok:
Po smehu pride jok!

XV.

Slovenec naj se vsak zaveda:
Sladká je materna beseda
in ljub in mil je rojstni kraj,
oboje ljubi vekomaj!

Janko Leban.

Luka Svetec.

V prijazni Litiji je dne 21. januarja 1921 umrl notar Luka Svetec v 95. letu svoje dobe — starosta slovenskih rodoljubov, ki je že leta 1865. sanjal o ujediniženju vseh jugoslovenskih plemen. Sreča mu je bila toliko prijazna, da je Svetec v 93. letu starosti videl uresničene svoje mladostne sanje — ustanovitev Jugoslovenske in slovanske prosvetne ustanove. Gojil je prijateljske vezi z vsemi znamenitimi možmi vseh Slovanov svoje dobe — ni poznal nobene plemenske ali verske razlike; temveč je vse Slovane sploh in vse Jugoslovane posebe objemal z enako ljubeznijo velikega rodoljuba in Slovana! Umrl je v Djakovu dne 8. aprila 1905, star 90 let. — Slava njegovemu spominu!

čakajo v bližnji bodočnosti. — Bodi odličnemu in požrtvovalnemu rodoljubu lahka zemlja slovenska!

Obrt in trgovina v radovljiškem okraju.

Pod tem naslovom smo v zadnji številki lanskega letnika priobčili na straneh 260 do 266 spis, ki ga danes dopolnjujemo s temi dodatki: Na Koprivniku stoji še sedaj edini mlin na veter v Sloveniji. — Prvi koprivniški župnik in prvi slovenski pesnik Valentin Vodnik je v letih 1793 do 1797 tamkaj »duše pasel«, kakor piše sam. Svojo faro je Vodnik imenoval po sosedni vasi Gorjuše. Preprosto ljudstvo na Bledu še danes govori in pozna le Gorjuše, a Koprivnika nič kaj ne poznajo. Valentinu Vodniku so na župnišču vzdali spominsko ploščo z napisom:

Rodila me Sava,
Ljubljansko poljé,
navdala Triglava
me snežne kopé.

V zadnjem času so začele v radovljiškem okraju delati pletilje s stroji. Na stroje pleto nogavice, rokavice, jopice v Radovljici, na Javorniku in Zgošah. — Pred vojno je v tem okraju izdelovalo skoro v vsaki fari nekaj deklet — idrijske čipke. Vojna pa je to obrt zamorila. Gotovo pa se v kratkem zopet poživi in še bolj razširi. Dekletom bo donašala obilo cvenka!

Josip Korošec.

Josip Juraj Strosmajer.

Dne 4. februarja 1921 je minilo 106 let, kar je bil rojen v Osijeku biskup djakovski — Josip Juraj Strosmajer, ki smo njega življenje in delovanje natančneje opisali že v II. letniku »Zvončka«. — Josip Juraj Strosmajer je v Zagrebu osnoval akademijo znanosti in umetnosti ter dragoceno galerijo slik. V Djakovu pa je dal sezidati veličastno cerkev, ki ostane trajen spomenik njegovega slavnega vladikovanja. Z radodarno roko je Josip Juraj Strosmajer podpiral vse jugoslovenske in slovanske prosvetne ustanove. Gojil je prijateljske vezi z vsemi znamenitimi možmi vseh Slovanov svoje dobe — ni poznal nobene plemenske ali verske razlike; temveč je vse Slovane sploh in vse Jugoslovane posebe objemal z enako ljubeznijo velikega rodoljuba in Slovana! Umrl je v Djakovu dne 8. aprila 1905, star 90 let. — Slava njegovemu spominu!

Čislani gospod Dodopoljski!

Sedaj Vam pišem prvič, ker šele letos dobivam »Zvončka«. Hodim v IV. razred ljudske šole v Gornji Radgoni. Jako rada se učim. Imamo dobrega učitelja. Stara sem 12 let. Jako mi ugaja Vaš list. Hodim tudi k sokolskemu naraščaju te lovadit. Kmalu bomo s součenkami kot telovadke nastopile pri Sv. Juriju. Prosim, priobčite tudi moje pisemce v svojem koticčku!

Z odličnim spoštovanjem

Onorata Zornadova,
učenka v Gornji Radgoni.

Odgovor:

Ljuba Onorata!

Ne povem Ti nič novega, ko pravim, da z učenjem koristiš sama sebi. Tega ni treba poudarjati Tebi, ker sama trdiš, da se rada učiš. Govorim pa o tem zaradi tega, ker se vendarle utegne dobiti kak koticčkar, ki misli, da je šola in učenje — peto kolo!

*

Cenjeni gospod Doropoljski!

Oprostite, ker Vam po dolgem času že pet pišem in Vam naznanjam, da sem bil letos zopet na visokem Triglavu. Moja družina je bila: moj botrček Ivan Žagar, stražmojstr za Jesenic, in še gospod Šetinc, uradnik iz tvornice na Savi. Imeli smo lepo vreme in lep razgled. Vidili smo nekaj laških vojakov. Dospeli smo srečno domov. Sedaj sem že 18 dni v postelji. Bil sem hudo bolan, zdaj mi je pa že bolje. Vendar ne bom mogel o pravem času v šolo. Letos pojdem v II. gimnazijo. Sestra se sedaj uči kuhati doma pri mami.

Oprostite slabi pisavi. Roka se mi še tresce. Upam, da ta dopisnica ne pojde v koš.

Pozdravlja Vas

Av gust Tancar
na Jesnicah.

Odgovor:

Ljubi Avgust!

Sedaj, ko Ti odgovarjam na Tvojo dopisnico, si že — tako vsaj upam — popolnoma zdrav in si zopet želiš na vrh sivega očaka Triglava. Kadar se vrneš z njega utrujen in lačen domov — kaj bi si delal zaradi tega sive lasel! Saj imaš sestrico doma, ki Ti skuha in napeče samih dobrot polno skledo in zvrhan lonec! Blagor Ti!

*

Cenjeni gospod Doropoljski!

Učenka sem III. razreda narodne šole na Trebelnem. Doma sem iz Zabukovja v prijazni dolinici. V šolo hodim jako rada. Z mano hodi tudi moja sestra Francka. Posebno me veseli, da bi šla v meščansko šolo, da bi se izučila za trgovko. Z žalostnim srcem Vam pišem, g. Doropoljski, da sem brez očeta. Moj oče mi je umrl v Ameriki dne 3. septembra 1919. leta. Ko pridem iz šole domov, vzamem »Zvonček« in ga čitam. Zato Vas zagotavljam, dragi g. Doropoljski, da hočem biti stalna naročnica »Zvončka«. Upam, da mi ne boste odrekli koticčka za moje pismo v svojem listu.

Srčno Vas pozdravlja

Angela Skušková.

Odgovor:

Ljuba Angela!

Ne odrekam Ti prostora v svojem koticčku — že zato ne, da Ti morem izraziti svoje iskreno sočuvstvovanje ob smrti dragega očeta, ki Ti ga je smrt ugrabila v daljnji tujini. Izvrševanje dolžnosti in čitanje lepih knjig sta Ti v žalosti edina uteha ob tej prebridki izgubi. Ako ostaneš vztrajno pridna, se Ti gotovo izpolni želja, da prideš iz domače šole v meščansko šolo ter da se izобразиš za pošteno in spretno trgovko. Bog daj srečo!

*

Velemenjeni gospod Doropoljski!

Brala sem že večkrat v »Zvončku«, da ste velik prijatelj mladine. Tudi jaz stopam danes v krog Vaših koticarjev. Stanujem v Trzinu. Moj oče je nadučitelj na tukajšnji šoli. In je rekel, da Vas pozna, da je že z Vami govoril. Obiskujem V. razred ljudske šole. Izpričevalo sem imela prav dobro. Stara sem 11 let. »Zvonček« čitam jako rada, posebno Vaš koticček. Skozi našo vas se je peljal prestolonaslednik Aleksander. Pozdravila ga je moja součenka. Meni je to jako ugajalo, ko sem videla prestolonaslednika Aleksandra. Pa tudi moj ata je govoril z njim. Prosim Vas, če priložite to pismo v svoj koticček.

Z iskrenim spoštovanjem Vas pozdravlja vdana

Julka Blejčeva.

Odgovor:

Ljuba Julka!

Dan, ko si videla našega prestolonaslednika Aleksandra in ko je tudi Tvoj oče govoril z njim, Ti gotovo ostane v trajnem spominu. — Veseli me, da imaš veselje z našim »Zvončkom«. Saj nimamo druge želje in druge naloge, nego da razdostimo in zabavamo z njim slovensko mladino. Njeno veselje je moje veselje!

Dragi g. Doropoljski!

Danes Vam hočem napisati, kako se mi godi. Tukaj je prav lepo. Večkrat gremo na izprehod. Živeža imamo dosti. V učejnu mi gre dobro. Prosim Vas, če bi me postavili v svoj koticček. »Zvončka« jako pogrešam, ker ga rad berem. Stiški samostan je med dvema hriboma ter ima lep razgled. Tukaj nas je 16. Največ je Štajercev. Jaz sem sam Gorenjec. Menihov je malo. Ta samostan je kupil Mererau od države. In od tam so prišli semkaj menihi. V ta samostan so prišli tudi že enkrat Turki in so vse patre poklali. Zdaj pojdemo k izkušnji v državno gimnazijo ali pa pridejo profesorji iz Ljubljane. Zdaj se bo pošta podražila, in zato Vam pišem malo več.

Prav lepo Vas pozdravlja

Alojzij Zabret
v Stični.

Pozdravite vse tiste, ki mi »Zvonček« pošiljajo in ga tiskajo, in vse tiste, ki »Zvonček« berejo.

Odgovor:

Ljubi Alojzij!

Po tej poti izročam Tvoje pozdrave vsem, ki so jim namenjeni. — Ti mi pa o priliki povej, kako je uspela izkušnja. — Poznam Stično in bližnjo njeno okolico, ki je lepa in vabljava. In kako ugodno mora biti Tebi in Tvojim součencem, ko se izprehajate po tem krasnem kosčku slovenske zemlje!

Velemenjeni gospod Doropoljski!

Dosedaj Vam nisem še ničesar poročala. Danes se oglašam prvič. Stara sem 12 let. Hodim v II. razred ljudske šole v Gornji Radgoni. Še preden sem dovršila IV. razred, sem se vpisala k našaščaju. Kmalu bomo nastopili pri javni telovadbi. Naročnica sem sedaj tudi »Zvončka«. Ko sem ga dobila, sem bila jako vesela. Prvi dan, ko sem ga sprejela, sem ga takoj čitala ter prebrala v njem tudi lepe slovenske pesmi. Moja dobra mamica je jako vesela, ker se pridno učim; še večje veselje pa delam s tem dobremu gospodu učitelju. Prosim, priobčite tudi moje pisemce v svojem koticčku.

Mnogo pozdravov in poklonov!

Justina Hervatinova.

Odgovor:

Ljuba Justina!

Verjamem, da delaš s svojo pridnostjo veselje ljubi materi; a lepo se mi zdi od Tebe, da imaš Ti veselje s tem, ker ustrezaj svojemu gospodu učitelju! In tako je Tvoja mladost ozarjena z občo radostjo, ki Ti naj ostane neskalsena do konca dni!

Ljubi gospod Doropoljski!

Tudi jaz se hočem oglasiti v Vašem listu. Leta 1916. sem bila na Muti, kjer sem začela hoditi v šolo. Tam je lep kraj. Za našo hišo se je dvigal visoki hrib, kjer je stala cerkva sv. Primoža. Z Mute sem se preselila v Gornjo Radgono, kjer sem letos dovršila 4. razred. Ravno danes smo imeli zadnji šolski dan in sedaj bom imela čas čitati »Zvonček«.

Pozdrav in poklon!

Aleksandra Skuhalova.

Odgovor:

Ljuba Aleksandra!

Upam, da si tekom počitnic pazno prečitala »Zvonček« in si trdno ohranila v spominu, kar si dobila v njem dobrega in lepega. — Muta, ta znamenita narodna trdnjava, se more glede prirodne lepote meriti z Gornjo Radgono, ki se vabljivo razprostira pod zelenim gričem. Vsak kosček naše zemlje je lep v svoji posebnosti.

Velecenjeni g. Doropoljski!

Ker je danes končala šola, am pridno, da se prvič oglašam. Dosedaj sem bila učenka 4. raz. v šoli pri Sv. Petru tik Radgone. Lepo izpričevalo, ki sem ga prejela, mi je pokazalo, da sem sposobna za 5. razr. Že dosedaj me je najbolj veselila izvun šole telovadba, h kateri sem vedno redno zahajala. Še večjo priliko za telovadbo bom pa imela zdaj ob počitnicah. Rada bom pa prebirala tudi »Zvonček«, ker je v njem dosti lepih po-vesti in pesmi. Presrečno Vas pozdravlja nova prijateljica »Zvončka«

Milka Dobajeva.

Odgovor:

Ljuba Milka!

Telovadba koristi predvsem telesu, a nam zbuja in utrja tudi kreposti duha: vztrajnost, pogum, odločnost, značaj. V zdravem telesu se razvija zdrava duša. In zdrava po telesu in po duši bodi vsaka Slovenka, vsaka Jugoslovenka, da bo močan in kreposten ves naš rod, da bo

tudi po svojem narodu — ne samo po svoji narodi — krasna in mogočna vsa naša Jugoslavija!

*

Dragi gospod Doropoljski!

Danes Vam hočem pisati o naši srnici Nadici. Imamo jo že pet mesecev. Ko nam jo je atek prinesel, je bila čisto majhna. Takrat je bila jako boječa in se je večkrat jokala. Sedaj pa je krotka. Pozna že nas vse in naš dom. Nekoliko-krat je že ušla v gozd, a je zopet pribežala domov. Takoj je poiskala v kuhinji svojo skledico. Nalil sem ji mleka in na-drobil kruha. S sestrico sva skakala od veselja in božala našo ljubo Nadico.

V tistem gozdu, ki ga ima naša srnica tako rada, sem našel danes prvi zvonček. Pošiljam Vam ga v pozdrav.

Vdani

Danilo Fürst
pri Sv. Duhu.

Odgovor:

Ljubi Danilo!

Ne poznam sicer Tvoje srnice, a vem, da bi jo tudi jaz imel rad. Ljuba, prijazna živalca! Ampak lepo moraš ravnati z njo, da Ti ne uide v gozd — za vedno! Spominjam se svojih mladih let, ko smo tudi mi doma imeli tako srnico, ki je bila prav krotka. Nekoč so jo pa ogrizli psi, da je bila ubožica vsa krvava in ranjena, zato smo jo dali mesarju, ki jo je zaklal. Še danes mi je hudo, kadar se spomnim nanjo. Klicali smo jo za Miško. — Hvala za prvi pomladni pozdrav! Bog daj v letošnjem letu mnogo cvetja in sadu!

DOMOVINA, VEDNO MISLIM NATE
IN NA NEOSVOBOJENE BRATE!

